

A Németh László Társaság országos középiskolai tanulmány pályázata

A pályázat célja, hogy elősegítse – elsősorban a modern – magyar irodalomban (és Németh László életművében) rejlő szellemi értékek beépítését az ifjúság erkölcsi tudatába, hozzájáruljon a középiskolai tanulók irodalmi műveltségének bővítéséhez, s lehetővé tegye a korosztály legjobbjai számára a tapasztalatgyűjtést a kutató és elemző munka folyamatában és módszereiben, értekező prózai művek készítésében.

A pályázatot hatodik alkalommal hirdetjük meg a IX–XII. évfolyamos középiskolai tanulók számára.

Pályatételek

1.

a) Az eszmény és a valóság küzdelme (Németh László: Villámfénynél)

b) A tudós dilemmája (Németh László: Galilei)

2.

a) Fazekas Mihály Lúdas Matyi vagy Petőfi Sándor János vitéz című műve mai szemmel

b) Móricz Zsigmond Az Isten háta mögött című regényének eszmei-esztétikai jellemzése

3.

a) Egy erdélyi magyar költő bemutatása

b) Egy erdélyi magyar regény vagy dráma irodalmi elemzése

Megjegyzés: az „erdélyi magyar” megjelölés itt a Trianontól máig terjedő időszakra vonatkozik.

A hat pályatétel közül egy kidolgozásával lehet nevezni.

A pályázat formai követelményei: a pályaműveket két példányban, maximum egy szerzői ív terjedelemben (= 24 hagyományos flekk vagy 40.000 n), a *szakirodalmi források* pontos feltüntetésével, *jelígyesen* kell beküldeni a *Németh László Gimnázium* címére (1558 Budapest 139.,

Pf.: 29), *Lami Pál* igazgató nevére 1999. február 15-ig. Zárt borítékban kérjük mel lékelni a szerző nevét, osztályát, lakcímét, magyartanára nevét, iskolájának bélyegzőjét és címét. Kérjük, hogy a szaktanár a tanuló önálló munkáját az azonosító lapon aláírásával igazolja. A formai előírások hiánya vagy pontatlansága hátrányosan érintheti a pályázót.

A pályázat győztesei és helyezettei pénzjutalomban részesülnek. A díjakat ünnepélyes keretek közt 1999 áprilisában adjuk át. Az eseményről és az eredményről a sajtót és az érdekelt iskolákat időben értesítjük.

Németh László Társaság

Tájékoztató a Nemzetközi Filozófiai Diákolimpiáról

Az IPO történetéről

A filozófiai diákolimpiai mozgalom 1993-ban regionális kezdeményezésként indult. Akkor, és a következő két évben a szófiai egyetem filozófiai intézetének szervezésében öt országból: Bulgáriából, Lengyelországból, Németországból, Romániából és Törökországból jöttek össze diákok Bulgáriában, hogy összemérjék tudásukat, felkészültségüket.

A mozgalom komoly segítséget kapott 1995 februárjában, amikor az UNESCO égisze alatt, annak „Filozófia és demokrácia a világban” projektjével kapcsolatban rendezett szakértői találkón úgy döntöttek, hogy támogatják nemzeti és nemzetközi filozófiai versenyek szervezését. Az 1995-ös versenyen a részt vevő öt ország egy-egy képviselője megalakította az olimpia nemzetközi bizottságát.

1996-ban, amikor első ízben nem Bulgáriában, hanem Törökországban, Isztam-

bulban került sor az olimpia megrendezésére, hatodikként Magyarország is csatlakozott a résztvevő országokhoz.

Az 1997. évi lengyelországi, varsói olimpián először vettek részt litván versenyzők is.

A hatodik IPO 1998. május hónapban Romániában került megrendezésre. Ezen az olimpián albániai és ukrainai diákok is versenyeztek.

Jelenleg a hetedik IPO szervezése van folyamatban. A tervezet szerint ez 1999. május 9–11. között Budapesten lesz. Reméljük, hogy a résztvevő diákok köre szélesedik.

A Nemzetközi Filozófiai Diákolimpia Alapszabályzata

Szervezet és vezetőség

1. A Nemzetközi Filozófiai Olimpia (International Philosophical Olympiad = IPO) minden év tavaszán kerül megrendezésre. Résztvevői középiskolás diákok.

2. Az IPO-t nemzetközi vezetőség irányítja. A vezetőség a részt vevő országok képviselőiből áll (e képviselők rendszerint a nemzeti versenyek szervezői).

3. Az IPO vezetősége minden évben kiválasztja a következő évi versenyt szervező országot.

4. Az IPO vezetőségének elnöke cserélődik; ő a vezetőség azon tagja, aki az az évi versenyt szervezi. Az IPO titkársága Bulgáriában van, a szófiai egyetem filozófia tanszékén.

5. Az elnök minden évben 3 főt hív meg minden országból: 2 diákot (nevek megjelölése nélkül) és egy tanárt (professzort), aki a versenybírók tagja lesz. A házigazda országból a résztvevők száma meghaladhatja a két főt.

6. Minden meghívott ott tartózkodásának költségeit a meghívó ország állja (ez a megérkezés és a hazaindulás napját is beleértve 4 nap). Az utazás költségeit mindenki saját maga vagy szponzor segítségével fizeti.

7. A győztesek készpénzben kapják a díjat. A többiek könyveket vagy egyéb emléktárgyakat kapnak.

8. Az IPO két napig tart. Az első nap délelőttjén összeül a versenybírók, majd lezajlik a verseny, délután hoz döntést a versenybírók. A második nap délelőttjén van az eredményhirdetés, a díjak és oklevelek átadása és a következő évi versenyt rendező ország megnevezése.

A verseny

1. A verseny írásbeli feladatból áll: a résztvevők a versenybírók által megadott témák közül egyet kiválasztanak és esszé formájában kidolgozzák.

2. A versenybírók a verseny előtt kiválasztott 4-5 témát adja meg. Ez lehet bármilyen filozófiai probléma vagy egy, valamely ismert filozófustól származó idézet, melyet kommentálni kell.

3. Az esszét a következő nyelvek valamelyikén kell megírni: angol, francia vagy német. Egyetlen versenyző sem írhat az anyanyelvén (például a német versenyzők nem írhatnak németül).

4. Az esszé megírására négy óra áll rendelkezésre.

5. A verseny titkos, a versenyzők nevét kód fedi.

A versenybírók és az értékelés menete

1. A versenybírók a meghívott professzorokból áll (filozófiatanárok). Minden ország képviselője tagja a versenybíróknak.

2. Minden esszét a versenybírók minimum három tagjának el kell olvasnia. Az esszétet legalább három csoportra kell osztani aszerint, hogy milyen nyelven írták. Egy nyelven két vagy több csoportnyi esszé is lehet.

3. A zsűri minden tagja az alább közölt szempontok alapján értékeli és pontozza az esszéket. A pontszámokat összesítik és átlagolják. A helyezési sorrend az átlagolt pontszámok alapján alakul ki.

4. A legjobb esszéket (melyek esetleg helyezést érhetnek el) a versenybírók több, ha lehet, mindegyik tagja elolvassa, értékelésük az átlagpontokat esetleg meg-

változtathatja. Vítás esetekben a versenybírótság szavazással dönt, melyben minden tagjának részt kell vennie.

5. A neveket dekódolják. A helyezést tartalmazó jegyzőkönyvet a versenybírótság minden tagja aláírja.

Az értékelés szempontjai

Az esszéket a következő szempontok szerint értékelik:

1. Filozófiatörténeti tudás;
2. Eredetiség, saját eszmék, önálló gondolkodás;
3. Vitakészség, érvelés;
4. Nyelvhelyesség.

A maximális pontszámok a következők: tudás: 30 pont, eredetiség: 30 pont, érvelés: 30 pont, nyelve: 10 pont, összesen 100 pont.

Cigány gyermek szocializációja

A rendszerváltás óta sok elméleti koncepció született, sok gyakorlati lépés történt a cigány gyermekek és fiatalok iskolázásának támogatására. Mindennapos fordulattá vált a másság, az „eltérő családi szocializáció”, a multikulturalizmus; az oktatáspolitikában polgárjogot nyert az interkulturális nevelés. A pedagógusnak, szociális munkásnak, szociálpedagógusnak, szociálpolitikusnak készülő hallgatók egyre több főiskolán és egyetemen vesznek részt a cigányságot ismertető kurzusokon, és szerveződnek az első romológiai/ciganológiai egyetemi és főiskolai szakok. A cigány gyermek, fiatal az iskolában és más társadalmi szervezetekben rövidesen már nem egy ismeretlen világ titokzatos tagja lesz, hanem némely tekintetben sokaktól eltérő, de megismerhető, megközelíthető fiatal ember.

A kötetben három régebbi írásunkon csak stílári átírást hajtottunk végre. Az empirikus adatokat nem lehet „felfris-

síteni”, ám a kibővített szakirodalmi apparátus és a szakirodalom alapján elvégzett elemzések felhasználhatók a felsőfokú oktatásban és a továbbképzésekben. Az egyik újabb tanulmány a multikulturális/interkulturális nevelés szakirodalmát tekinti át, a másik pedig a cigány lányok és fiúk eltérő családi nevelését és karrieresélyeit elemzi.

A könyvet az egyetemek és főiskolák hallgatóinak és oktatóinak ajánljuk, de haszonnal olvashatják politikusok és az érdeklődő nagyközönség is.

A könyv megrendelhető: AULA Kiadó, 1136 Budapest, Veres Pálné u. 36.

Alkalmazott oktatástan

Cigány felzárkóztató programot szabadalmaztatott és indított a fővárosi Alkalmazott Oktatástan Alapítvány. Az L. Hubbard kidolgozta eszközrendszert alkalmazták a tanulás hatékonyságát javító foglalkozásokon.

Tehetségéért

Az iskolán kívüli tehetséggondozás áll a Magyar Tehetséggondozó Társaság téli közgyűlésének középpontjában. A résztvevők megismerkednek a közművelődés és az ifjúsági mozgalmak tehetséggondozó tevékenységével.

Magyartanítás az ezredfordulón

Sípos Lajos szerkesztett reprezentatív tanulmánykötetet a témában, a hazai irodalomtanítás szinte valamennyi irányzata szót kapott. A kötetet a Pauz-Westermann Kiadó gondozta.

Tánc a NAT-ban

A székesfehérvári Táncház (8000 Székesfehérvár, Malom u. 6.) videokazettasorozatot, hangkazettákat és jegyzeteket adott ki az iskolai tánctanítás segítésére. Az oktatócsomag megrendelhető.

A Makarenko-hagyatékról

Nemzetközi részvétellel, orosz, ukrán, német kutatók jelenlétében tanácskozott Budapesten és Fóton a Nemzetközi Makarenko Társaság s a Magyar Makarenko Munkabizottság. Szó esett a névadó hagyatékanak helyzetéről az ezredforduló viszonyai között. Vitaindító előadást tartott Pataki Ferenc akadémikus. Szó esett a makarenkói örökséget sajátos módon alkalmazó, átalakulásban lévő fóti Gyermekközpont sorskérdéseiről. A résztvevők ülészakot szenteltek az örökség jelentős hazai ápolóinak, így Ádám Zsigmondnak, Szokolcsy Istvának, Rozsnyai Istvánnak, Gáspár Lászlónak. A konferenciára jelent meg Tatai Zoltán, egykori népi kollégista szerkesztésében, a Magyar Pedagógiai Társaság gondozásában, több szponzor segítségével az egykori veszprémi népkollégiumi igazgató, Szokolcsy István tiszteletére szerkesztett emlékkötet. Ugyancsak tisztelgett a konferencia előtt különszámmal a Kemény Gábor Iskolaszövetség folyóirata, az Embernevelés is. A rendezvényről a Kossuth Rádió tudományos rovata tudósított. A konferenciát támogatta a Magyar Pedagógiai Társaság, az Ezredforduló Alapítvány és a Pest megyei Pedagógiai Intézet.

Alig egy nappal a konferencia zárása után Moszkvában a „Személyiségfejlesztés Intézetében” kezdődött nemzetközi tanácskozás az orosz/szovjet pedagógia progresszív hagyományainak jeleiről –

így Lev Tolsztojról, Jakovlevről, Makarenkóról és Szuhomlinszkijről.

Néphagyomány az iskolában

A budapesti Tanítóképző Főiskolán a fenti címmel került sor szakmai konferenciára. A tanácskozás az 1996-ban megkezdett eszmecsere szerves folytatása. A két év előtti rendezvény teljes anyaga most jelent meg kötetben.

Baraka Napok

Az embernevelés művészete és tudománya címmel rendeztek előadássorozatot a budapesti Ferencvárosi Művelődési Központban. A programban a mentálhigiéne, az önismeret, a kommunikációs nevelés kapott nagy hangsúlyt, több alternatív pedagógiai műhely mutatkozott be.

Nyitott képzések

A Nyitott Képzések Egyesülete három szemináriumot szervez a budapesti TIT Stúdióban. A „tanuló”, a „tanár”, végül az „oktatószervező” személye áll a programok középpontjában.

FPF

A Független Pedagógus Fórum állást foglalt a Nemzeti Alaptanterv szükséges felülvizsgálatáról, nemkülönben a pedagógus szakmai szervezetek támogatásával összefüggő anomáliák feloldása érdeké-

Zavarban vagyok. Híreket, nyilatkozatokat kapok, amelyekkel nem tudok igazán mit kezdeni. De ez így nem igaz. Az ember mindig tud kezdeni a nyilatkozatokkal, csak épp néha nem abban az időben, amikor kapja őket. Megmondom, mire gondolok. Hírlik, hogy a kormány rendet akar tenni a médiák körül. Ez derék, gondolom, mert a médiák körül nincs minden rendben, ezt egy óvodás is sejti, az olvasni tudó kisiskolás pedig már látja is. Erre a médiában benn ülők azt mondják, nem kell itt semmilyen erőszakos rend, a médián belüli rendet és hierarchiát a média már magán belül kialakította, ott van, mindenki láthassa, aki benne van, belül, hogy ott a rend. Legyen békesség! Aztán meg, azt mondja az író, mit mondja, nyilatkozza, aki éveken keresztül törte magát és az utat magának, hogy az irodalom legközepe tájékára kerülje és intrikálja magát, a rádióban mondja, épp inkább kérdezi, mit akarnak ezek a magyar írókollégák, mit izélnek vele és másokkal, ahelyett, hogy rendben ülnének a seggükön, békétlenkednek, meg akarják változtatni a beállt rendet, legyen békesség, mindenki ott érezze jól magát, ahol van. Az speciel más dolog, hogy ő történetesen épp ott van, ahol a legjobb lenni, amazok meg egészen máshol vannak, ahol vannak. Elgondolkodtat ez a dolog. Kicsit egy belügyminiszter nyilatkozatára emlékeztet, aki azt mondta, még hatalma csúcán, hogy egy párt természetes dolga megragadni a hatalmat, és tartani minden áron, ha már hatalmon van. Erre ellenzékben meg azt mondja, hogy a kormányon levő újak meg akarják ragadni a hatalmat, és meg is akarják tartani minden áron, és ezért milyen genyák is ezek. Mármost, nem értek valamit. Semmit se. A médián belüli erőviszonyokat bizony, hogy nem a médiákban dolgozó serény munkások hozták létre verejtékes munkájukkal, hanem a pénzek, amelyekkel megvették (megtartották) és mozgatják őket. A külföldi – és nem külföldi – tőke beavatkozása a médiába vajon mitől hozna létre egészséges médiaműködést? A mindenkori hatalmon lévő pártok beavatkozása vajon mitől hozna létre egészséges médiaműködést? Létrehozhat, de miért hozna létre, ha nem az a dolga, hogy létrehozzon, hanem, hogy befektessen és/vagy diktáljon? Ki mondja meg, hogy mikortól van rend és arány, illetve esélyegyenlőség például a médiában? A kérdés mármost, ki látja jobban a helyzetet, aki benne van, vagy aki kívül? A kérdés kissé cinikus. A kívülről látás objektivitását csak kevesen hajlandók önként elvállalni. De ha kényszerből mégis körön kívülre kerülnek, nyomban megnő az éleslátásuk a bentiek egészségtelen működését illetően. Az irodalomban sincs ez másképp. Minden korszak és minden korszak csúcsra vagy befolyásra vergődő csoportjai, politikai erői, újabbon pártjai, illetve az általuk mozgatott és juttatgatott pénzek más és más favoritokat találnak ki maguknak, hívhatjuk irodalmi divatnak is ezt a jelenséget, de egyikről sem mondhatjuk el biztonsággal, hogy éppen ők azok, akik visszavonhatatlanul a legjobbak – az egész működése szempontjából. Csak a kedvezményezettek látják mindig úgy, hogy épp helyükön vannak – hogy a helyeken nekik kell lenniük. Hogy nem kell meg- és elmozdítani semmit és senkit. Hallgatom, nézem, hallom a nyilatkozatokat, hogy el a kezekkel attól, ami már így, szépen működik. Véletlenséggel éppen azok nyilatkozzák ezt, akiket a működés középpontjába sodorta valamelyik szél vagy huzat. Kicsit kintebbről azonban már látható, a dolgok valójában rosszul állnak, és mindenképpen változtatást, váltást igényelnek. Nem tudom hogyan, nem értek hozzá. Csak annyit tudok, hogy változások, változtatások kellenek. Nem biztos, hogy a kormánynak kell változtatnia. Nem biztos, hogy a változást akaró köröknek kell éppen a meglévők helyére kerülni. De valaminek kell történnie, mert ahogy a belügyminiszter hatalomként mondta, a hatalmat megragadja az, akinek módja van rá, és nem is akarja átengedni. Tartani akarja, minden áron, minden ellenében. Csakhogy, ennek a tartásnak az árát nem ő fizeti meg, velem, veled, velük fizetteti ki, pontosabban meg, miközben az orromat, az orrodát, az orrukat akarják fogni, vezetésféleképpen.

zalán